

OBČANSKÉ PRÁVO

PŘIROZENÉ PRÁVO OSOBNOSTNÍ A JEHO STÁTNÍ OCHRANA

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.
Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.*

verze 2.0 (2009)

© Ivo Telec, 2005

2

PŘEHLED TÉMATU

1. přirozené právo osobnostní
2. státoprávní stanovení způsobu výkonu a ochrany
3. druhy osobnostních práv, práva lidí a právnických osob
3. chráněné statky osobnostní
4. souhlas nebo zákonná licence
5. nároky z osobnostního práva
6. ochrana osobních údajů a soukromé právo mediální

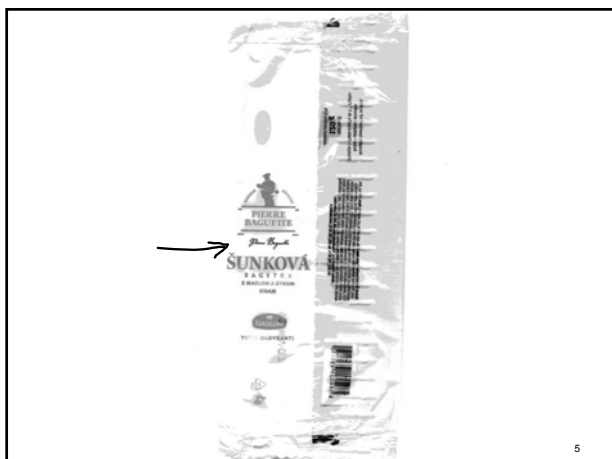
3

PŘÍKLAD 1: Tvář na obálce

Dívka si nechala v ateliéru pořídit svůj fotografický portrét.

Fotograf jej bez jejího vědomí následně použil ve svém návrhu knižní obálky dívčího románu o nešikovném děvčeti. Nakladatel knihu s touto obálkou vydal.

4

5

6

1. ČÁST

VŠEOBECNĚ A O ÚSTAVNÍCH A MEZINÁRODNÍCH ZÁKLADECH

19

SMYSL

- ✓ **Výchova** k úctě k **přirozené důstojnosti** lidské bytosti
- ✓ **Ochrana důstojnosti a identity** lidské bytosti a identity právnické osoby

21

KTERÁ PRÁVA JSOU PŘIROZENÁ?

- **Práva vrozená** (*angeborene Rechte*), § 16 ABGB
ipso facto z povahy osobnosti (ABGB)
 1. **přirozená práva osobnostní**
např. *přirozené právo žít*; žijeme bez ohledu na stát, kmen, rod, církev aj. společenské autority
 2. **jiná práva přirozené povahy**
- ✘
- **Práva nabyvatelná** (*erwerbliche Rechte*), § 18 ABGB

22

USPOŘÁDÁNÍ SUBJEKTIVNÍCH PŘIROZENÝCH PRÁV

- **Nezadatelné nabytí** přirozených práv
- **Nezadatelná existence** přirozených práv
- **Státem upravený výkon** přirozených práv
- **Státem přiznaná ochrana** přirozených práv

23

LEGISLATIVNĚ POLITICKÝ ÚČEL

- **Stát zákonem stanoví:**
 1. způsob **výkonu** přirozeného práva osobnostního, *např. svolením k zásahu*
 2. právní **ochranu** přirozeného práva osobnostního, *viz soudně vymahatelné nároky*

24

ZÁSADY

1. **v pochybnostech ve prospěch života**
(zásada *pro vitae, for life*)
2. **přednost lidské bytosti** před zájmy společnosti nebo vědy
3. **nedotknutelnost** osobnosti
4. **odvolatelnost** svolení
5. **zákaz těžení finančního** prospěchu z lidského těla
6. **pietní** ochrana

25

Z DĚJIN ZÁKONODÁRSTVÍ

1811	rakouský ABGB
1926	čs. autorský zákon:
právo k podobizně, ochrana korespondence, deníků aj. písemností osobní povahy
1950	čs. obč. zák.
1964	čs. obč. zák.
1991	čs. LZPS
1997	Úmluva o lidských právech a biomedicíně

26

ÚSTAVNÍ ZÁKLADY

- **Právo na život**
- **Nedotknutelnost osoby** a jejího **soukromí**
- **Zákaz** mučení, krutého, ponižujícího, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestu
- Zaručení **osobní svobody**
- **Zákaz nucených** prací nebo služeb

27

- Právo na zachování **lidské důstojnosti**, osobní cti, dobré pověsti a ochranu jména
- Zákaz neoprávněného zasahování do **soukromého a rodinného života**
- Ochrana před neoprávněným **zneužíváním údajů** o své osobě

čl. 6 – 10 LZPS

28

MEZINÁRODNÍ ZÁKLADY

- **Spojené národy** v New Yorku:
 1. **Všeobecná deklarace lidských práv** (1948)
 2. **Úmluva o otroctví** (1926), č. 165/30 Sb. z. a n.
 3. **Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace** (1966), č. 95/74 Sb.

29

4. **Mezinárodní pakt o občanských a politických právech** (1966), č. 120/76 Sb.
5. **Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech** (1966), č. 120/76 Sb.

30

6. **Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (1979)**, č. 62/87 Sb.
7. **Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (1984)**, č. 143/88 Sb.
8. **Úmluva o právech dítěte (1989)**, č. 104/91 Sb.

31

- **Mezinárodní organizace práce v Ženevě:**
 1. **Úmluva o nucené nebo povinné práci (1930)**, č. 29, č. 506/90 Sb.
 2. **Úmluva týkající se odstranění nucené práce (1957)**, č. 105, č. 231/98 Sb.
 3. **Úmluva o diskriminaci (zaměstnání a povolání)**, (1958), č. 111, č. 465/90 Sb.

32

- **Rada Evropy ve Štrasburku:**
 1. **Úmluva na ochranu lidských práv a základních svobod (1950)**, č. 209/92 Sb.
 2. **Protokoly k úmluvě**
 3. **Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování dat (1981)**
č. 115/01 Sb. m. s.

33

4. **Evropská úmluva o zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (1987)**, č. 9/96 Sb.
5. **Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin (1995)**, č. 96/98 Sb.

34

6. **Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny: Úmluva o lidských právech a biomedicíně (1997)**
č. 96/01 Sb. m. s.
7. **Dodatkový protokol k Úmluvě na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny o zákazu klonování lidských bytostí (1998)**
č. 97/01 Sb. m. s.

35

PRAMENY

- **Český právní řád**
 1. ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy
 2. § 11 an., § 19b obč. zák.
 3. **jiné zákony**, např. § 11 a. z., zák. o ochraně osobních údajů, tisk. zák., zák. o provozování rozhlasového a televizního vysílání
 4. nepsané prameny (*ius non scripta*)

36

2. ČÁST

OSOBNOST ČLOVĚKA

38

OSOBNOST

■ Přirozená osobnost člověka

= ke štěstí zacílený trvalý **živoucí** duchovní, duševní a tělesný celek obsahující jedinečné (individuální) **já** (duchovní jádro), integrující duchovní, duševní a tělesná **prožití**, stavy a činnosti, a to vědomé i nevědomé, včetně nadání, sklonů, dědičných zátěží a zkušeností či jiných vrozených nebo nabytých vloh za účelem vlastního vývinu

39

■ Obezřetná trojsložkovost

1. duch (*Geist*)
2. duše (*Seele*)
3. tělo (*Körper*)

×

- ### ■ Méně obezřetná dvousložkovost (jen duše a tělo) nebo ještě méně obezřetná jednosložkovost (jen tělo)

40

JUDIKATURA

Každá lidská osobnost (nejen osobnost tvůrce, autora), duchovně pramení mimo sféru právního řádu, který ji pouze uznává (aprobuje) jako právně významnou (nemajetkovou) hodnotu (statek) a chrání ji svými vlastními zákonnými prostředky.

Rozs. NS z 30. 4. 07 sp. zn. 30 Cdo 739/2007

41

■ Význam osobnosti

- ✓ odpovědně svobodné zrání jedince v lidském společenství s ohledem na bližního

×

marxisticko-leninská filozofie

= člověk jako průsečík společenských vztahů (a právních vztahů jako jejich formy) ⊕

- marxisticko-leninská teorie socialistického občanského práva ⊕

42

■ Právnická osoba

- = právní smyšlenka (fikce) osoby
- = právně smyšlená právní osobnost

43

3. ČÁST

POVAHA PRÁVA OSOBNOSTNÍHO

45

SOUSTAVA

■ Osobnostní práva lidí	■ Osobní práva právnických osob
1. stránky osobnosti	1. název
2. projevy osobní povahy	2. dobrá pověst
	3. [jiné statky]
	<i>např. vnitřní věci</i>
	<i>či právní život</i>
	<i>(existence)</i>
§ 11 an. o. z., a. z. aj.	§ 19b o. z.

46

POVAHA PRÁVA

- Absolutní osobní právo osobnostní
 - ✓ působí *ex lege* a *erga omnes*
 - ✓ zaniká smrtí
 - ✓ nepřevoditelné:
 - nejde o disponibilní majetek**
 - ☛ nepřechází ani na dědice nebo jiného právního nástupce

47

■ Právo soudcovské

- ☛ soudcovské skutkové podstaty

§ 11 o. z.
= pozitivní generální klausule

srv. právo proti nekalé soutěži aj.

48

VÝZNAM

- **Osobnostní právo člověka**
 1. před narozením
 2. po narození
 3. po smrti
- **Osobní právo právnické osoby**
 1. za právního života (existence)

49

OSOBNOSTNÍ PRÁVO LIDÍ

- **Obecné ochranné právo každého**
- **Zvláštní ochranná práva (tvůrčí) (osobní práva každého tvůrce)**
 1. osobnostní právo **autorské**
 2. osobnostní právo **výkonných umělců**
 3. osobnostní právo **vynálezců** aj. původců **technických výtvorů**

50

OSOBNOSTNÍ PRÁVO AUTORSKÉ 🎵

1. **právo rozhodnout o zveřejnění svého díla**
2. **právo osobovat si autorství**
vč. práva rozhodnout, zda a jak má být autorství uvedeno při zveřejnění díla
3. **právo na nedotknutelnost díla**
 - i. právo svolit ke změně nebo jinému **zásahu**
 - ii. právo proti **snížení hodnoty** díla při jeho užití
 - iii. právo autorského **dohledu** nad užitím díla způsobem nesnižujícím hodnotu díla
 - iv. jiné právo na nedotknutelnost díla

51

OSOBNOSTNÍ PRÁVO VÝKONNÝCH UMĚLCŮ

1. právo rozhodnout o **zveřejnění** svého uměleckého výkonu
2. zásadně právo rozhodnout, zda a jak má být **uvedeno jméno** při zveřejnění a dalším užití výkonu
3. právo **proti změně** uměleckého výkonu na újmu jeho pověsti

52

OSOBNOSTNÍ PRÁVO PŮVODCŮ TECHNICKÝCH VÝTVORŮ

1. právo **osobovat** si vynálezectví nebo jiné původcovství
2. právo na **označení** vynálezectví nebo jiného původcovství, *viz např. zápis vynálezce (původce) do patentového rejstříku*

53

Výpis z veřejné databáze průmyslových vzorů Stránka 1 z 1

REŠERŠNÍ DATABÁZE PRŮMYSLÝCHÝCH VZORŮ ŘÁD PRŮMYSLÝCHÝCH VLASTNOSTÍ

Právní ústava, 20.10.2016, 20.10.2016

Databáze obsahuje všechny přezkoušené vzory registrované v rejstříku přihlášek a rozhodnutí o L. (výběr 1000)

(11) Číslo přihlášky: 1996-25233
(12) Číslo zápisu: 2796
(13) Datum vydání přihlášky: 10.08.1997
(14) Datum zápisu: 26.08.1997
(15) Název: **Průhledná ochranná známka**
(16) Adresa: **Průhledná ochranná známka, s.r.o.**, Václavské náměstí 102, 110 00 Praha 1, ČR
(17) Inventurní číslo: 1996-25233-0001
(18) Datum zveřejnění: 26.08.1997
(19) Autor označení: 1
(20) Adresa: **Průhledná ochranná známka, s.r.o.**
(21) Vydání: 1

1 : 1

UPROUDĚNĚNÍ
Tento výpis má pouze informační charakter a může pro účely rozhodnutí být odlišný od originálu. Důležité je, že všechny údaje, které se nacházejí v tomto výpisu, jsou zveřejněny v databázi. Úplný text vizáží na <http://www.ipo.cz> a <http://www.ipo.cz>.

Návrhová práva průmyslových vzorů a designu

<http://www.ipo.cz> a <http://www.ipo.cz> 21.03.2004

54

1. ŽIVOT

*Vše ve Vesmíru je živé
(podle svého druhu)*

- **Přirozený zákon života**
- 1. **zákaz zabití** vč. zákazu trestu smrti
- 2. **zákaz útrap** duševních nebo fyzických vč. zákazu mučení aj. nelidského zacházení
- 3. **zákaz zasahování** do cizího života

61

- **Vrozené právo každé lidské bytosti na život**
čl. 6 *Mezinárodního paktu o občanských a politických právech* (1966), (č. 120/76 Sb.)
- **Přirozené právo dítěte † na život**
uznané čl. 6 (1) *Úmluvy o právech dítěte* (1989)
(č. 104/91 Sb.)
- **Právo na respektování svého života od okamžiku početí**
čl. 4 *Americké úmluvy o lidských právech* (*Pakt ze San José*, 1969)

62

- **Právo počatého dítěte na život od početí**
- ✓ člověk **od početí podmíněným** subjektem práva (pod podmínkou, narodí-li se živý)
= **civilní status podmíněný**
- ✓ člověk **od narození nepodmíněným** subjektem práva
= **civilní status**

63

- **„Lidský život je hoden ochrany již před narozením“**
čl. 6/1 věta druhá LZPS
- **Deklarace práv počatého dítěte**
politický akt, Praha 1999

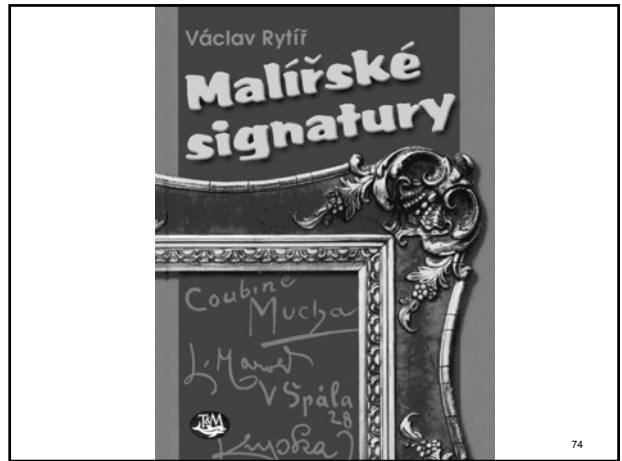
64

2. JMÉNO

1. **jméno a příjmení člověka**
vč. zdvojeného nebo změněného jména nebo příjmení, rodného příjmení, jména po otci (*отчество*), přídomku
2. **umělecké jméno** (pseudonym)
vč. společného uměleckého jména
3. **umělecká značka**
4. **přezdívka**
5. **jiné krycí jméno** k utajení totožnosti,
např. svědka, policejního agenta dle tr. ř.

65

JUDIKATURA: Signatura malíře Muchy

Signatura autora může být ochrannou známkou, jelikož ochrana této je právem osobnostním, které nepřechází na dědice.

Nelze tedy uplatňovat ochranu práva třetí osoby dědici autorského práva.

Rozh. ÚPV O-76431 z 13. 2. 02

OCHRANNÉ ZNÁMKY ÚŘAD PRŮMYŠLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Databáze obsahuje následující ochranné známky (OPZ), mezinárodní ochranné známky (WIPZO) a designové (ČR a EU) a komerční ochranné známky (OCHM).

Data OPZ jsou aktuální ke dni: 23.5.2007
Data WIPZO jsou aktuální ke dni: 22.5.2007
Data OCHM jsou aktuální ke dni: 17.5.2007

Zápis	OPZ-ČR
(218) Číslo zápisu	192827
(940) Reprodukční/zápis	ČZ

(111) Číslo zápisu	254273
(112) Třída výrobků a služeb	3, 16, 18, 41
(121) Výrobky a služby	27.1.1; 27.1.2
(220) Datum podání přihlášky	06.03.1995
(330) Datum práva přednosti	06.03.1995
(330) Zeme práva přednosti	ČZ
(442) Datum rozhodnutí přihlášky	14.07.2004
(151) Datum zápisu	05.08.2005
(730) Přihlašovatel/ vlastníci	TRERAG AG AS TRUSTEE OF MUCHA TRUST Hornomack 12 Schwarz EE
(740) Zástupce	Advokátní a patentová kancelář VYSKOČIL, KROŠLÁK a spol. Dana Lukajová Vratislavská 10 Pražka 1 CZ 110 00
Revizor	Flaury Advokátní kancelář
Druh	Komerční známka
OZ obsahuje do	06.03.2015
(130) Srovnání výrobků a služeb	(1) předměty pro měření a jiné prostředky k práci, předměty pro čtení, odborní svazky a brožury, deskačárny předměty pro učební potřeby, hry

http://www.upv.cz/plk/journal/2006/2006-05-23/0040542.htm 23.5.2007

OCHRANNÉ ZNÁMKY ÚŘAD PRŮMYŠLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Databáze obsahuje následující ochranné známky (OPZ), mezinárodní ochranné známky (WIPZO) a designové (ČR a EU) a komerční ochranné známky (OCHM).

Data OPZ jsou aktuální ke dni: 23.5.2007
Data WIPZO jsou aktuální ke dni: 22.5.2007
Data OCHM jsou aktuální ke dni: 17.5.2007

Zápis	OPZ-ČR
(218) Číslo zápisu	132983
(940) Reprodukční/zápis	ČZ

GRAND VINS D'ALFONS MUCHA

237204

(111) Číslo zápisu	33
(112) Třída výrobků a služeb	16.03.2006
(220) Datum podání přihlášky	10.03.2006
(330) Datum práva přednosti	10.03.2006
(330) Zeme práva přednosti	ČZ
(442) Datum rozhodnutí přihlášky	11.07.2001
(151) Datum zápisu	22.10.2005
(730) Přihlašovatel/ vlastníci	TRERAG AG AS TRUSTEE OF MUCHA TRUST Hornomack 12 Schwarz EE
(740) Zástupce	Advokátní a patentová kancelář VYSKOČIL, KROŠLÁK a spol. Dana Lukajová Vratislavská 10 Pražka 1 CZ 110 00
Revizor	Flaury Advokátní kancelář
Druh	Komerční známka
OZ obsahuje do	06.03.2015
(130) Srovnání výrobků a služeb	(33) alkoholické nápoje a výjimečně piv, vína, destiláty; (31) Alkoholické beverages with the exception of beers, wines, spirits.

Přehled podobnosti: nejvíce - Výpis z rejstříku OZ

OPROUDNĚNÍ

Tento výpis má pouze informativní charakter a údaje pro jeho vypracování byly získány na síti Internet. Důležitosti je, že obsah této stránky může být odlišný od údajů z Úřadu průmyslového vlastnictví. Údaje byly získány na http://www.upv.cz dne 23.05.2007 20:33

http://www.upv.cz/plk/journal/2006/2006-05-23/00331511.htm 23.5.2007

Výpis z databáze ochranných známek Stránka č. 1 z 1

OCHRANNÉ ZNÁMKY
ÚŘAD PRŮMYŠLOVÉHO VLASTNICTVÍ
 Databáze obsahuje záznamy ochranných známek (OPZ), mezinárodní ochranné známky (MOPZ) a
 designové OPZ a OPZ s kombinací ochranných známek (OPZK).
 Datum OPZ jsou aktualizací ke dni: 14.6.2007
 Datum MOPZ jsou aktualizací ke dni: 13.6.2007
 Datum OPZK jsou aktualizací ke dni: 7.6.2007

Značka	OPZ-Číslo
(010) Číslo zápisu	428763
(040) Registrace Značek OZ	HANA KYNCHOVÁ
(111) Číslo zápisu	279022
(112) Třída výrobků a služeb	9, 16, 26, 41
(230) Datum podání přihlášky	04.08.2007
(232) Datum právní přihlášky	04.08.2007
(310) Značka právního	CZ
(442) Datum rozhodnutí přihlášky	16.11.2007
(511) Datum zápisu	22.02.2008
(730) Přihláškovatel/Vlastník	Kynchová Karlínská 54 Pražka 4 - Tuřín CZ 14200
(740) Zástupce	KORJELZOVÁ & SPOUŠTĚL, s.r.o. Mlýnský náhon Spolková 29 Pražka 1 CZ 118 00
Stav	Plněná ochranná známka
Druh	Slavná
(310) Datum výrobků a služeb	07.06.2008

Přehled právních vztahů Výpis z rejstříku OZ

UPOZORNĚNÍ
 Tento výpis má pouze informační charakter a není pro právní účely platný. Pro bližší informace se obraťte na Úřad průmyslového vlastnictví.
 Informace o tom, že obsahují chyby, obdržely se prostředím Úřad průmyslového vlastnictví.
 Údaje byly vyzkoušeny na <http://www.upv.cz> dne 13.06.2007 14:06

79

←

- Jméno **individuální** ✗ **společné**
- Jméno **pravé** ✗ **krycí**
- Jméno **zapisovatelné** ✗ **nezapisovatelné**

úředně např. v knize narození, obchodním rejstříku, seznamu advokátů

aj.

80

ZAPISOVATELNÁ JMÉNA

- **Právní věci osobního stavu (statusové)**

1. **Matriční úřad**
zák. č. 304/00 Sb., o matr., jménu a příjmení
2. **Rejstříkový soud**
např. obch. zák.

81

←

- **jméno přirozené** jméno jiné

např. Jan např. jméno rodové či obchodní

82

3. ZDRAVÍ

- **Základní právo těšiti se zdraví v nejvyšším stupni, jehož lze dosíci**
- **Právo každého na dosažení nejvyšší dosažitelné úrovně fyzického a duševního zdraví**
 čl. 12 *Mezinár. paktu o hospodář., sociál. a kulturních právech* (1966), č. 120/76 Sb.

83

3. ZDRAVÍ

- **Základní právo těšiti se zdraví v nejvyšším stupni, jehož lze dosíci**
 preambule Ústavy Světové zdravotnické organizace, (1946), č. 189/48 Sb.
- **Právo každého na dosažení nejvyšší dosažitelné úrovně fyzického a duševního zdraví**
 čl. 12 *Mezinár. paktu o hospodář., sociál. a kulturních právech* (1966), č. 120/76 Sb.

84

- **Příkaz zdravého pracovního aj. životního prostředí**
- **Zákaz poškození zdraví**
 - ☛ delikttní závazek nahrazovací (reparační) nebo zadostiučňovací (satisfakční)

85

PRÁVNÍ VÝMĚR ZDRAVÍ

„Zdraví je stav úplného blaha tělesného, duševního a sociálního a nezáleží jen v tom, že není nemoci neb nedubu.“

preambule Ústavy Světové zdravotnické organizace, (1946), (č. 189/48 Sb.)

86

NEDOTKNUTELNOST LIDSKÉ BYTOSTI

- **Nadřazenost (*primacy*) lidské bytosti zájmům společnosti nebo vědy**
 - = zásada občanského práva
 - čl. 2 Úmluvy o lidských právech a biomedicině
- **Lidská integrita**
 1. duchovní
 2. duševní
 3. tělesná

87

SOUKROMÉ, NEBO VEŘEJNÉ

- **Soukromé právo zdravotní viz soukromoprávní ochrana integrity lidské bytosti, soukromé zdravotní pojištění**
- **Veřejné právo zdravotnické např. registrace zdravotnických zařízení, veřejné zdravotní pojištění**

88

PRÁVA PACIENTA

1. právo na informace o účelu a povaze zdravotní péče a o výkonu, důsledcích, alternativách a rizicích
2. právo na informace ze zdravotnické dokumentace vč. kopií
3. právo určit osobu k informování o jeho zdravotním stavu nebo zakázat informace komukoli

z. č. 20/66 Sb., o péči o zdraví lidu

89

90

ZDRAVOTNÍ ZÁKROK

- **Souhlas se zákrokem**
 1. svobodný, viz *každý volní projev*
 2. předchozí
 3. odvolatelný
 4. informovaný o účelu, povaze, důsledcích a rizicích
- **Právní ochrana člověka neschopného dát souhlas**
 - zákrok jen k jeho přímému prospěchu

91

*„Co je zde platný každý souhlas,
když je dán v neznalosti poměrů na onom světě.“*

*Herbert Vollmann, Svět, jaký by mohl být!
Stuttgart 1988, s. 65. Překl. anonym.*

92

ODBĚR ORGÁNU NEBO TKÁNĚ

- **Souhlas**
 - ✓ **písemně s ověřeným podpisem**
transplantač. zák. č. 285/02 Sb.
- **Národní registr osob nesouhlasících s posmrtným odběrem tkání a orgánů**

93

The image shows a complex registration form for organ and tissue donation. At the top, it reads 'Výběrový seznam osob nesouhlasících s posmrtným odběrem tkání a orgánů pro účely evidence nesouhlasících osob v registru'. Below this is a grid of checkboxes for various organs and tissues, including heart, lungs, liver, kidneys, pancreas, small intestine, large intestine, stomach, spleen, gallbladder, bladder, and testicles. There are also sections for personal data, contact information, and a signature line.

94

ZÁKAZ KLONOVÁNÍ LIDÍ

- **Zakázaný zákrok k vytvoření lidské bytosti**, která má společný jaderný soubor genů s jinou lidskou bytostí živou nebo mrtvou, Dodatkový protokol (1998)
- **Úmyslné vytvoření geneticky shodných lidských bytostí** (vedle přirozeného dělení embrya vedoucího k narození geneticky shodných dvojčat)
 - ✗ lidské důstojnosti
 - ☛ zneužití biologie a medicíny
- **Vynález způsobu klonování lidských bytostí vyloučen z patentování** z. č. 206/00 Sb., o ochr. biotechnolog. vynál.

95

96

4. LIDSKÁ DŮSTOJNOST

- **Zákaz diskriminace** (přímého nebo nepřímého znevýhodňování nebo zvýhodňování) z jiného než věcného důvodu, *např. rasového, náboženského, pohlaví aj.*

§ 16/2-3, § 17 zák. práce

- **Vyvratitelná domněnka dokázaného tvrzení** o diskriminaci v určitých věcech

§ 133a o. s. ř.

97

5. OSOBNÍ SVOBODA

1. **osobní svoboda**, *např. pojmenování, bydliště nebo sídla; srv. privátní autonomie*
2. svoboda **svědomí**, *např. světonázorové hledání a sebeurčení*
3. **náboženská** svoboda
4. **politická** svoboda
5. **hospodářská** svoboda
6. **vědecká** svoboda aj.

98

6. SOUKROMÍ

- **Soukromý a rodinný život**
ostrá hranice mezi **soukromými** poměry každého vč. poměrů **rodinných**
X
veřejnými poměry
- **Souhlas** s odhalením soukromí
- **Omezení zákonných licencí**

99

JUDIKATURA 1

Při střetu práva na informace a jejich šíření s právem na ochranu osobnosti a soukromého života, tedy základních práv stojících na stejné úrovni, je především věcí obecných soudů, aby s přihlédnutím k okolnostem každého případu zvážily, zda jednomu právu nebyla bezdůvodně dána přednost před právem druhým.

N 17/98 Sb. nález a usn., sv. 10

100

JUDIKATURA 2

Jestliže mezi fyzickými osobami existují sociální, morální, citové a kulturní vztahy vytvořené v rámci jejího soukromého a rodinného života, může porušením práva na život jedné z nich dojít k neoprávněnému zásahu do práva na soukromí druhé z těchto osob.

⇒

101

Právo na soukromí totiž zahrnuje i právo fyzické osoby vytvořit a udržovat vztahy s jinými lidskými bytostmi, zejména v citové oblasti, aby tak fyzická osoba mohla rozvíjet a naplňovat vlastní osobnost. Protiprávní narušení těchto vztahů ze strany jiného představuje neoprávněný zásah do práva na soukromý a rodinný život fyzické osoby.

KS Ostrava z 23. 1. 98, sp. zn. 23 C 52/96

102

JUDIKATURA 3

Obchodní společnost nepožívá práva na soukromí a není porušením práva na soukromí tajné filmování na místě, kam má veřejnost volný přístup, není-li filmovaná událost v žádném ohledu soukromá.

Rozs. *Queen's Bench Division*, 9. 7. 1999
Práv. rozhl. 1999/12

103

7. OSOBNÍ TAJEMSTVÍ 🔒

■ Právně doktrinární definice

= veškeré skutečnosti **osobní povahy** související s dotyčnou osobou, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální **hodnotu**, nejsou běžně dostupné, mají být podle **vůle** dotyčného utajeny a dotyčný odpovídajícím způsobem jejich **utajení zajišťuje**.

■ Obdobu obchodního tajemství

§ 17 – 20 obch. z.

104

8. ČEST

1. osobní
2. občanská
3. stavovská, *např. advokátní, akademická*
4. profesní
5. obchodní
6. vědecká
aj.

105

9. DOBRÁ POVĚST

■ Člověk nebo právnická osoba

1. osobní
2. občanská
3. stavovská
4. profesní
5. obchodní
6. umělecká
7. vědecká aj.

■ Věc

1. podniková (*goodwill*)
2. ochranné známky (dobré jméno) aj.

106

10. SVĚTONÁZOROVÉ SEBEURČENÍ

- Osobní zrání lidského ducha
- Svoboda:
 - a. svědomí
 - b. myšlení
 - c. vyznání

srv. informační seburčení

107

11. PROJEVY OSOBNÍ POVAHY

1. **písemnosti**, *např. podpis, osobní dopis, deník*
2. **podobizny**, *např. malířský portrét*
3. zvukové, obrazové nebo zvukově-obrazové **záznamy**, *např. záznam hlasu, záznam průmyslové televize nebo bezpečnostní kamery*

108

KRITIKA

- Výkon svobody projevu i kritického
 - Oprávněná kritika
 1. věcná *ad rem*
 2. pravdivá
 3. přiměřená obsahem, rozsahem i formou
- ✗ nešvar přemrštěného kriticizmu

121

skutkové tvrzení

✗

hodnotící soud (i kritický)

122

JUDIKATURA

Použití kritiky, ironizování, odsuzování a zavrhování jednání nebo činnosti fyzické osoby, opírající se o okolnosti, o nichž je sdělován nepravdivý údaj, představuje zpravidla citelný neoprávněný zásah do práva fyzické osoby na ochranu její osobnosti, přičemž tu jde o značnou intenzitu neoprávněného zásahu, který bude obvykle mít nepříznivé důsledky pro takto postiženou osobu co do jejího postavení v rodině a společnosti.

R 15/96

123

5. ČÁST

SVOLENÍ,
NEBO
ZÁKONNÉ LICENCE

125

POŘÍZENÍ NEBO POUŽITÍ

- Předmět nakládání
 1. písemnosti osobní povahy, *např. deník*
 2. podobizny, *např. fotografický portrét*
 3. zvukové, obrazové nebo zvukově-obrazové záznamy
- týkající se:
1. člověka, *např. rodinný portrét*
 2. jeho projevů osobní povahy, *např. záznam hlasu*

126

SVOLENÍ

- **Svolení** = právní titul (právní úkon) k:
 1. pořízení, *např. k vyfotografování*
 2. použití ideálního předmětu, *např. ke knižnímu vydání fotografického portrétu*

= neformální projev vůle
úplatně **x** bezúplatně

- **Informovaný** (kvalifikovaný) **souhlas**

127

OMEZENÍ OSOBNOSTNÍHO PRÁVA

1. **dobrovolné** = odvolatelným souhlasem
2. **zákonné** = 4 zákonné licence
(omezení dovolená
zákonem)

128

ZÁKONNÉ LICENCE

- **Legálně dovolené zásahy**
 - **výjimečná** soukromoprávní norma **dovolující** cizí zásah do práva
 - právním důvodem (titulem) zásahu je zákon (*ex lege*)
 - ☛ **oprávněný** zásah
- **Příkazy:**
 1. bezúplatnost
 2. účelovost
 3. přiměřenost

129

DRUHY ZÁKONNÝCH LICENCÍ

1. **úřední na základě zákona**, *např. k použití podobizny na občanský průkaz*
2. **zpravodajská**, *např. k pořízení nebo použití pro zpravodajství*
3. **vědecká nebo umělecká**, *např. obrazový záznam léčebného zákroku pro lékařský vědecký výzkum*

130

4. **zdravotní**
např. neodkladný výkon k záchraně života

§ 23/3-4, § 24 z. č. 20/66 Sb., o péči o zdraví lidu

131

VÝKLAD ZÁKONNÝCH LICENCÍ

- **Zužující** (omezující) **výklad** (restriktivní)
- **Zákaz výkladu způsobem narušujícím běžný výkon práva a který by byl neospravedlnitelně na újmu oprávněným zájmům dotčené osoby**

132

VÝKON ZÁKONNÝCH LICENCÍ

- **Legální příkaz** výkonu dovoleného zásahu do cizího práva v souladu s:

1. **dobrými mravy**
2. **oprávněnými zájmy** dotčeného

§ 12/3 a § 3/1 o. z.

133

OKOLNOSTI VYLUČUJÍCÍ PROTIPRÁVNOST

1. **svolení** dotčeného (smluvní licence)
2. **zákonné dovození** (zákonná licence)
dle o. z. nebo jiného zákona
3. **výkon** zákonné povinnosti, *např. dle tr. ř.*
4. **nutná obrana**
5. **krajní nouze**

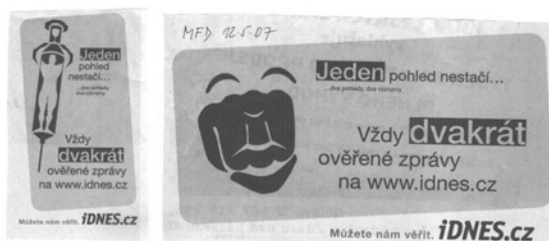
⇒

134

6. **situačně upřednostněný výkon** jiného kolidujícího práva, svobody nebo požívání obecného dobra
*např. svobody projevu jiného člověka
či dobra veřejného zdraví všech lidí
před právem osobnostním konkrétního člověka*

135

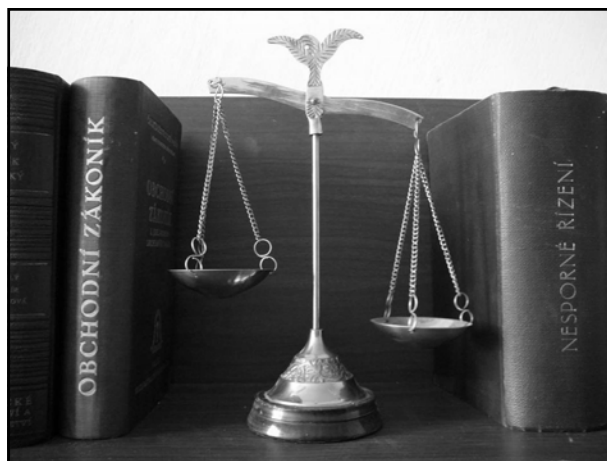
136

Test poměrnosti
cíle a prostředku

www.i1

137

6. ČÁST

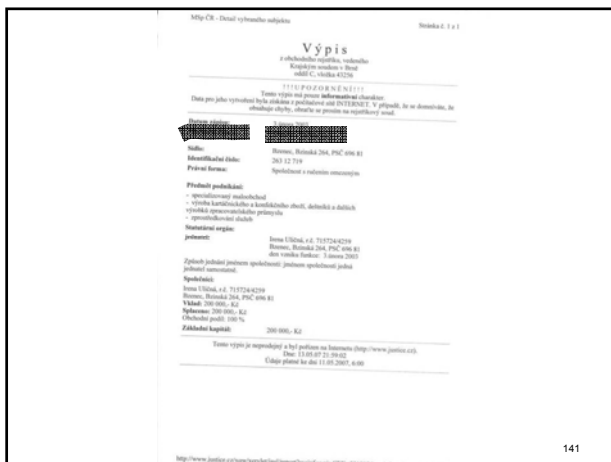
OSOBNÍ PRÁVO PRÁVNICKÝCH OSOB

139

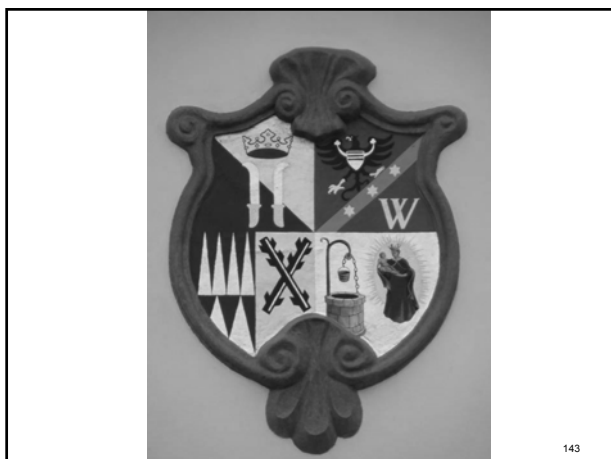
TŘÍDĚNÍ

1. právo na název
2. právo na dobrou pověst (dobré jméno)
3. jiná práva v o. z. výslovně neuvedená
 - i. právo na právní život (existenci), *per analog.*
 - ii. právo na soukromí (vnitřní věci), *per analog.*

140

141

143

7. ČÁST

PROSADITELNOST PRÁVA

145

146

SOUKROMOPRÁVNÍ OCHRANNÉ REŽIMY

■ Soukromoprávní ochrana:

1. osobnosti každého
2. osobnosti každého tvůrce
3. před zneužitím osobních údajů
4. před zneužitím svobody projevu mediálním sdělením

147

SOUKROMÉ PRÁVO DELIKTNÍ

■ Právo deliktní (právo odpovědnosti)

1. soukromé, viz *soukromoprávní delikty*
2. veřejné, viz *trestné činy, správní delikty*

■ Soukromé právo deliktní

1. závazky z **deliktů**, např. ze *škody*
2. závazky z **kvazideliktů**, např. z *bezdůvodného obohacení*

148

AKTIVNÍ A PASIVNÍ LEGITIMACE

■ Aktivní:

1. postižený
2. po smrti postiženého:
 - i. manžel, partner v registr. partnerství, děti
 - ii. rodiče

■ Pasivní:

1. delikvent
např. vydavatel nebo vysílatel jako právnická osoba či novinář ve svobodném povolání nebo zaměstnanec sám při vybočení (excesu) z redaktorské aj. práce

149

ZVLÁŠTNÍ SOUKROMOPRÁVNÍ NÁROKY

■ Nalézací soud KS

1. **zakazovací** (zdržovací, zápůrčí), negatorní; zdržet se *např. používání podobizny na reklamních letácích*
2. **odstraňovací** (obnovovací), restituční; odstranit závadný stav *např. skoupením nebo jiným stažením zboží z trhu*

150

3. **zadostiučíňovací** (satisfakční);
dát zadost morálně nebo peněžně
za způsobenou **nemajetkovou** újmu
4. **jiný nárok**
 - a. **informační**, např. sdělit údaj o původu
neoprávněně zhotovené rozmnoženiny projevu
osobní povahy
 - b. **určovací**, viz uznání protiprávnosti zásahu

151

- **Ochrana naléhavého právního zájmu**
 - ✗ ochrana subjektivního práva ⇐
 - ☛ určovací žaloba k OS s prokázáním
právního zájmu a jeho naléhavosti

152

JUDIKATURA

*Ochrany osobnosti ve smyslu ustanovení § 11 a násl.
o. z. lze se vedle žalob domáhajících se zdržení se neoprávněných
zásahů do práva na ochranu osobnosti a vedle žalob
na odstranění následků takových zásahů domáhat také např.
žalobami o určení nepravdivosti zásahů tohoto druhu (zejména
výroků slovních i písemných) nebo určení, že původce zásahu
neoprávněně zasáhl do práva žalobce na ochranu osobnosti.
V těchto případech není třeba prokazovat naléhavý právní zájem
na takovém určení.*

R 46/95

153

OBECNÉ SOUKROMOPRÁVNÍ NÁROKY

- **Nalézací soud (OS)**
 1. **předstižný** (preventivní)
zakročení před hroící škodou
 2. **nahrazovací** (reparační)
náhrada způsobené majetkové škody
 3. **vydávací** (kondikční)
vydání bezdůvodného obohacení

154

NEMAJETKOVÁ ÚJMA

- **Újma**
 1. majetková (na věci nebo ušlém zisku)
 2. nemajetková, např. na pověsti,
na okruhu zákazníků
- **Předpokladem** alespoň reálná **hrozba**
způsobení **nemajetkové** újmy
 - ☛ vystižení **nemajetkové** újmy

155

- **Způsobení újmy jinému** = skutečnost
s právním následkem (právní skutečnost)
- **Právní následek** = **deliktní závazek**
 1. **nahradit** (reparovat) újmu **majetkovou**
 2. **dát zadost** (satisfakovat) za újmu
nemajetkovou

156

STUPŇOVANÉ ZADOSTIUČINĚNÍ

- **Morální**, např.
 1. omluva soukromá
 2. omluva veřejná
- **Peněžité**, nestačí-li u lidí morální
- **Výše zadostiučinění**:
 1. závažnost újmy
 2. okolnosti zásahu
 - i. polehčující
 - ii. přitěžující
 - a. na straně rušitele
 - b. na straně postiženého

157

Test přiměřenosti zadostiučinění
za nemajetkovou újmu

str. 14

158

Nepoměrné obtíže se zjištěním výše nároku nebo nezjistitelná výše nároku

úvaha soudu o určení výše nároku (arbitrární určení výše)

§ 136 o. s. ř.

159

JUDIKATURA 1

Při rozhodování o náhradě nemajetkové újmy (§ 13 odst. 2 o. z.) musí mít soud prokázáno, že tu jsou okolnosti dokládající, že v konkrétním případě nestačí zadostiučinění podle ustanovení § 13 odst. 1 o. z., a to zejména z hlediska intenzity, trvání a rozsahu nepříznivých následků vzniklých žalobci vzhledem na postavení žalobce v rodině a společnosti.

R 21/95

160

JUDIKATURA 2

Není vyloučeno, aby se dotčené pozůstalé osoby domáhaly další satisfakce podle ustanovení na ochranu osobnosti (§ 11 a násl. o. z.), jestliže jednorázové odškodnění pozůstalých při škodě na zdraví usmrcením podle § 444 odst. 3 o. z. není dostatečnou satisfakcí za vzniklou újmu na osobnostních právech.

Nál. ÚS z 4. 5. 05, sp. zn. Pl. ÚS 16/04, č. 265/05 Sb.; práv. věta ant.

161

SOUKROMOPRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

- **Objektivní soukromoprávní odpovědnost za výsledek (za protiprávní stav)**
 - = bez ohledu na zavinění:
 - a. **úmyslné** přímé nebo nepřímé
 - b. **nedbalostní** vědomé nebo nevědomé
 - pojistitelné **hospodářské riziko**
- × **zásadní předpoklad zavinění u majetkové škody** (subjektivní odpovědnostní princip)

162

VĚCNÁ PŘÍSLUŠNOST SOUDU

■ KS v civilních věcech:

1. ochrany osobnosti
2. práva autorského a práv souvisejících s právem autorským a práva na vydání souvisejícího bezdůvodného obohacení

■ KS v obchodních věcech:

1. práv průmyslového vlastnictví a práva a na vydání souvisejícího bezdůvodného obohacení
2. práva proti nekalé soutěži
3. práva na ochranu hospodářské soutěže
4. práva na název nebo dobrou pověst právnické osoby
5. práva k obchodní firmě

163

POSMRTNÁ OCHRANA PIETY

■ Zánik osobního práva smrtí

- **Aktivní legitimace** ve věci práva na ochranu osobnosti a na ochranu ve věci mediální po smrti:

1. manžel, partner v registr. partnerství nebo děti, podpůrně
2. rodiče

- × **aktivní legitimace širšího okruhu osob blízkých podle a. z.**

164

NEPROMLČITELNOST PRÁVA

- **Nepromlčitelné absolutní osobní právo** na ochranu osobnosti, vybavené osobním nárokem na osobní zadostiučinění, zrelativizované nepostupitelnou pohledávkou postiženého vůči dlužníkovi (původci zásahu) na osobní plnění, a to ve stupňované podobě morální až peněžní, popř. obojí, bez štěpení zadostiučinění

×

- **Promlčitelná majetková práva** vyjma práva vlastnického

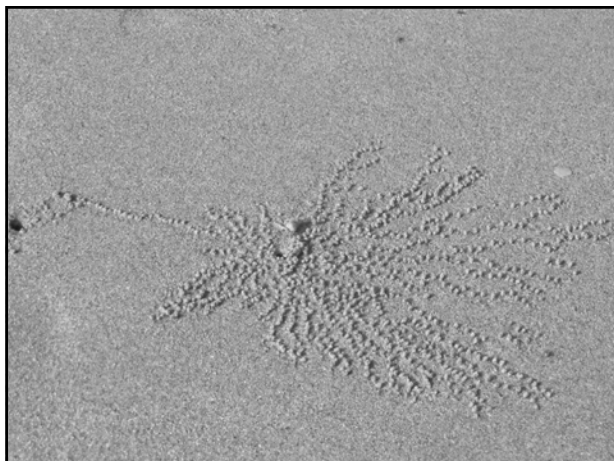
165

JUDIKATURA

Právo na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti se nepromlčuje.

Rozs. NS z 25. 9. 03, sp. zn. 30 Cdo 1542/03, Balák et al. C 2186, sv. 27, Soud. rozhl., 2004/2.

166

OCHRANA PRÁVA V KYBERPROSTORU

168

PASIVNÍ LEGITIMACE PŘI UKLÁDACÍ SLUŽBĚ

- **Poskytovatel** (*provider*) **služby ukládání obsahu** (*hosting*), *např. cizích webových stránek*, na svém serveru **není povinen**:

1. dohlížet na ukládaný cizí obsah
2. aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah, *např. na zásah do práva duševního vlastnictví třetí osoby* ⇒

169

- **Poskytovatel** ukládací elektronické služby (*information service provider*), *např. provozovatel internetové diskuse*, **odpovídá** za zásah do práva třetí osoby, pakliže **měl vědět** o protiprávnosti ukládaného obsahu vzhledem k:

- a. předmětu své činnosti a
- b. okolnostem a povaze případu nebo: ⇒

170

- c. **dozvěděl** se o protiprávnosti ukládaného obsahu, *např. elektronickým nahlášením či upozorněním*, a
- d. neprodleně **neučinil** veškeré kroky, které lze po něm požadovat k odstranění nebo znepřístupnění právně závadného obsahu, *např. smazáním*

§ 5 – 6 z. č. 480/04 Sb., o někr. službách informač. společ.

171

8. ČÁST

PRÁVNÍ OCHRANA
OSOBNÍCH ÚDAJŮ

173

OSOBNÍ ÚDAJE

- **Zvláštní soukromoprávní režim**
- **Souběh** se soukromoprávní ochranou osobnosti a ochranou tiskovou
- **Účelem právní ochrana před zneužitím**

z. č. 101/00 Sb., o ochr. osob. údajů

174

NÁROKY

- **Zvláštní soukromoprávní nároky**
 1. vysvětlovací ➔ ÚOOÚ
 2. odstraňovací, např. blokovací, opravný, doplňovací nebo likvidační aj. ➔ ÚOOÚ
 3. satisfakční u nemajetkové újmy ➔ soud
- **Obecné soukromoprávní nároky** ➔ soud
 1. předstízný u hrozby škody
 2. nahrazovací u majetkové škody
 3. vydávací u bezdůvodného obohacení

175

PRAVOMOC

- **Věci soukromoprávní:**
 1. soud
 2. ÚOOÚ
 - výjimka ze soudní ochrany soukromého práva, srv. též ČTÚ, ÚOHS, ERÚ, stavební úřad

176

Oznámení o zpracování (změně zpracování) osobních údajů podle § 10 zákona č. 101/2000 Sb.

ADRESNÍ ČÁST OZNÁMENÍ

Identifikace právnické osoby:

Identifikace fyzické osoby:

Prohlášení:

177

Oznámení o zpracování (změně zpracování) osobních údajů podle § 10 zákona č. 101/2000 Sb.

REGISTRAČNÍ ČÁST OZNÁMENÍ

Identifikace fyzické osoby:

Identifikace právnické osoby:

1. Účel účelů zpracování:

2. Kategorie osobních údajů:

3. Zdroje osobních údajů:

178

Registrační část oznámení - 2. strana

13. Příjemce osobních údajů (osobní údaje):

14. Adresa místa (míst) zpracování osobních údajů, je-li odlišná od adresy sídla (bydliště) zpracovatele:

15. Příjemce nebo kategorií příjemců, kterým mohou být údaje poskytnuty či sděleny:

16. Předpokládaná přímá či nepřímá škoda:

17. Popis specifické a explicitní povolenosti sdělení osobních údajů podle § 10 zákona č. 101/2000 Sb.:

18. Prospěch ze jiné aplikace nebo zpracování:

Prohlášení:

179

9. ČÁST

SOUKROMÉ PRÁVO MEDIÁLNÍ

181

PRÁVNÍ REŽIM

- **Zvláštní soukromoprávní ochranný režim**
 - ✗ vadnému mediálnímu sdělení
 - ✗ chybějícímu dodatečnému sdělení o výsledku trestního řízení
- **Souběh se soukromoprávní ochranou osobnosti a osobních údajů**

182

VADNÉ SKUTKOVÉ TVRZENÍ

- **Skutkové tvrzení:**
 1. nepravdivé
 2. neúplné
 3. zkreslující
 - ✗ cti, důstojnosti nebo soukromí člověka, jménu nebo dobré pověsti právnické osoby
- ☛
- **Soukromé subjektivní právo na odpověď'**
 - ☛ uvedení na pravou míru
 - ☛ doplnění nebo zpřesnění neúplného nebo jinak pravdu zkreslujícího tvrzení

183

skutkové tvrzení

✗

hodnotící soud (např. kritický)

184

SDĚLENÍ O TRESTNÍM ŘÍZENÍ

- **Uveřejněné sdělení o pravomocně neskončeném řízení**
- ☛ **soukromé subjektivní právo na dodatečné sdělení výsledku řízení:**
 1. forma rovnocenná
 2. rozsah přiměřený napadenému sdělení

185

VÝKON PRÁVA NA OCHRANU

1. písemná žádost do 30 dnů
 2. povinnost provozovatele uveřejnit odpověď nebo dodatečné sdělení do 8 dnů, a to **bez komentáře**
 - ✗ ☛ žaloba na plnění do 15 dnů
- **Zákonný zánik (prekluze) práva jeho nevykonáním v zákonné lhůtě**

186

LITERATURA

- Cirák*, Ochrana osobnosti v slovenskom občianskom práve. Bratislava 1994.
- Eliáš et al.*, Občanský zákoník, Velký akademický komentář. Praha 2008.
- Knap/Švestka/Jehlička/Pavlík/Plecitý*, Ochrana osobnosti podle občanského práva. Praha 2004.⁴
- Mates*, Ochrana soukromí ve správním právu. Praha 2006.²

188

Telec, Přirozené právo osobnosti a jeho státní ochrana. Práv. rozhl., 2007/1. Chráněné statky osobnosti. Práv. rozhl., 2007/8.

189

Kašpar, Šubertová (eds.), Svoboda projevu a médií v mezinárodním právu a praxi. Praha 1996.

190

JUDIKATURA

Barinka (ed.), Standardy ochrany svobody projevu. Budapest. B. r.

Doležilek (ed.), Přehled judikatury ve věcech ochrany osobnosti. Praha 2008.²

Sb. NS 1980/III-VII, VIII.

Sb. rozh. ve věcech zdravotních, příl. Zdravotnictví a práva.

191

192

Podklady:

*Rytíř, Malířské signatury. Praha 2008.*⁶

193

Foto:

Obchodná ul., Bratislava, Slovensko 2008
Laurinská ul., Bratislava, Slovensko 2007
Štrasburk, Francie, 2008
Hřensko, Čechy, Česko 2006
Amsterdam, Nizozemí 2006
Vranov u Brna, Morava, Česko 2007
Rišova ul., Brno-Žebětín, Morava, Česko 2007
Nedvězí, Čechy, Česko 2007
Žďár nad Sázavou, Morava, Česko 2007
Sloní ostrov, Siamský záliv, Thajsko 2549 (2006)
Zátoka sv. Jiří, Kerkyra (Korfu), Řecko 2007
Groningen, Nizozemí 2006

194